

ZASTARNI ROK ZA TRAŽBINE IZ UGOVORA O TEGLJENJU

VISOKI TRGOVAČKI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Presuda broj: PŽ-6633/04-3 od 4. srpnja 2007.

Vijeće: Viktorija Lovrić, kao predsjednica vijeća,

mr. sc. Srđan Šimac i Branka Ćiraković, kao članovi vijeća

Osim tražbine po osnovi neisplaćene tegljarine, iz ugovora o tegljenju mogu nastati i druge tražbine, pa tako i tražbina za naknadu štete za uništenji brod, točnije naknadu štete zbog potonuća broda. Tražbine iz ugovora o tegljenju, zastarijevaju nakon proteka jedne godine od dana kada je tegljenje završeno. Rok zastare kod tražbina za tegljarinu počinje teći od dana dospelosti tegljarine. Netočno je tumačenje da se taj rok odnosi samo na tražbine brodarka tegljača, a ne i na tražbine za naknadu štete koju bi počinio tegljač. Jednogodišnji zastrani rok odnosi se na sve tražbine iz ugovora o tegljenju.

Predmet spora je zahtjev za naknadu štete nastale tužitelju uslijed potonuća njegovog broda m/b Bukovica za vrijeme tegljenja tuženikovim brodom m/t Vruljica izvršenog 1. travnja 1998. iz luke Maslinica u tuženikovo brodogradilište Lamjani. Tuženik je prigovorio tužbenom zahtjevu tvrdnjom da ga tužitelj nije izvijestio o stvarnom stanju broda, a nakon što ga je tuženik pregledao i tužitelja upozorio na mogućnost rasušenosti oplata broda, tužitelj je unatoč tome insistirao da se tegljenje izvrši. Tuženik je istaknuo i prigovor zastare utužene tražbine, pozivom na odredbu čl. 686. st. 1. Pomorskog zakonika ("Narodne novine" broj 17/94, 74/94 i 43/96; dalje: PZ), budući da je tegljenje započelo i dovršeno 1. travnja 1998., a tužba podnijeta po proteku jednogodišnjeg zastarnog roka. Tužitelj se protivio prigovoru zastare. Istaknuo je da se njegov zahtjev odnosi na naknadu štete zbog potonuća broda, a takva tražbina zastarijeva u roku od tri godine.

Nakon provedenog dokaznog postupka Trgovački sud u Splitu, kao prvostupanjski sud, presudom poslovni broj IX P-751/00 od 2. lipnja 2004. prihvatio je tuženikov prigovor zastare i primjenom odredbe čl. 686. st. 1. PZ-a, odbio tužbeni zahtjev da tuženik isplati tužitelju iznos od 120.000,00 kn sa zakonskim zateznim kamatama, kao i da mu naknadi trošak postupka. Rješenjem o trošku prvostupanjski sud je obvezao tužitelja da tuženiku plati iznos od 3.360,00 kn.

Prvostupanjski sud u obrazloženju ističe da je riječ o ugovoru o iskorištavanju brodova, kod kojeg zastara tražbina nastupa nakon proteka jedne godine od dovršetka tegljenja. Na temelju nespornih činjenica da je tegljenje dovršeno 1. travnja 1998., a tužba podnijeta 26. siječnja 2000., prvostupanjski sud je zaključio

da je nastupila zastara utužene tražbine. Sud je ukazao i na sadržaj odredbe čl. 686. st. 5. PZ-a iz koje proizlazi da, osim tražbine po osnovi neplaćene tegljarine, iz tog ugovora mogu nastati i druge tražbine, pa tako i tražbina s osnove naknade štete za uništení brod. O trošku postupka sud je odlučio primjenom odredbe čl. 154. st. 1. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01 i 117/03; dalje: ZPP).

Protiv prvostupanjske presude tužitelj je uložio žalbu zbog pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom drugostupanjskom sudu da je preinači prihvaćanjem njegovog zahtjeva u cijelosti.

U žalbi je tužitelj ponovio svoj stav o trogodišnjem zastarnom roku zahtjeva za naknadu štete nastale potonućem tegljenog broda. Smatra kako se jednogodišnji zastarni rok odnosi samo na tražbinu po osnovi tegljarine, a ne i na druge tražbine iz tog ugovora. Tužitelj smatra da sadržaj odredbe čl. 686. st. 1. PZ-a upućuje upravo na navedeni zaključak.

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske odbio je tužiteljevu žalbu kao neosnovanu i potvrdio presudu Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj IX P-751/00 od 2. lipnja 2004.

Ispitujući pobijanu presudu na temelju odredbe čl. 365. st. 2. ZPP-a, u granicama dopuštenih žalbenih razloga, pazeći pritom po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz odredbe čl. 354. st. 2., t. 2., 4., 8., 9. i 11. ZPP-a, kao i na pravilnu primjenu materijalnog prava, Visoki trgovački sud Republike Hrvatske ocijenio je da je prvostupanjski sud pravilno i zakonito odlučio kada je tužiteljev zahtjev odbio.

S obzirom na žalbene navode, među strankama je sporno koji se zastarni rok treba primijeniti na utuženu tražbinu? Odnosi iz ugovora o tegljenju propisani su odredbama PZ-a. To je poseban propis, *lex specialis*, koji ima prednost u primjeni u odnosu na opća pravila obveznog prava. Pomorski zakonik je jasno definirao trajanje zastarnog roka za tražbine iz ugovora o tegljenju. Tako je odredbom čl. 686. st. 5. t. 4. PZ-a propisano da tražbine iz ugovora o tegljenju zastarijevaju nakon što protekne jedna godina od dana kad je tegljenje završeno. Iznimka je propisana samo za tražbine s osnove tegljarine kod kojih rok počinje teći od dana njihove dospjelosti.

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske ocijenio je da tužitelj neosnovano ustraje u tvrdnji o pogrešnoj primjeni materijalnog prava u konkretnom slučaju, smatrajući da se odredba iz čl. 686. st. 1. PZ-a, kojom je propisan jednogodišnji zastarni rok za tražbine iz ugovora o iskorištavanju brodova, odnosi samo na tražbine brodarka tegljača, a ne i na štetu koju bi počinio tegljač. U PZ-u nema uporišta za takvu tvrdnju, već naprotiv, propisan je jednogodišnji zastarni rok za sve tražbine iz tog ugovora, osim za tražbine po osnovi tegljarine. Odatle i zaključak Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske da je prvostupanjski sud pravilnom primjenom materijalnog prava osnovano odbio tužiteljev zahtjev, zbog nesporne

činjenice da je tuženik započeo i završio tegljenje tuženikovog broda 1. travnja 1998. godine, a tužbu podnio 28. siječnja 2000. godine.

Potonuće broda predstavlja jednu od tipičnih pomorskih havarija do koje može doći uslijed različitih razloga, pa i uslijed tegljenja. Na temelju odredbe čl. 653. PZ-a, pomorsko-pravni institut zajedničke havarije se primjenjuje i u odnosima tegljača i tegljenog broda. Budući da je odredbom čl. 833. PZ-a propisano da i tražbine koje izviru iz tog specifičnog instituta zastarijevaju protekom jednogodišnjeg zastarnog roka, žalitelj nije ničim doveo u sumnju pravilnost i zakonitost pobijane presude. Prema pravnom shvaćanju Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske zakonita je i odluka o troškovima postupka kako po osnovi (čl. 154. st. 1. ZPP-a) tako i po visini (čl. 155. ZPP-a).

Dr. sc. Vesna Skorupan Wolff, znanstveni suradnik
Jadranski zavod HAZU

Summary:

PERIOD OF LIMITATION FOR CLAIMS ARISING FROM CONTRACT OF TOWAGE

Claims arising from a contract of towage shall be time barred under a one-year period. The state of limitation shall start to run from the day the towage ended, excepting claims for towage remuneration for which the time limit starts to run from the day the towage remuneration was due.